

Założenia Wystawy Głównej MTG 2024 w Krakowie

Momentum

Momentum to słowo-klucz 23. edycji Międzynarodowego Triennale Grafiki w Krakowie. Słowo to, choć krótkie, zawiera w sobie wiele znaczeń, a wszystkie one okazują się niezwykle aktualne w kontekście obecnego stanu świata.

Momentum może oznaczać zarówno „siłę poruszającą”, co wskazuje na jego potencjał sprawczy, jak i: wagę, przyczynę, wpływ, czy znaczenie – to z kolei ukazuje je jako istotny czynnik rzeczywistości. Ponadto wśród słownikowych znaczeń pojawiają się określenia takie jak: skutek, poruszenie, ruch, przewaga, rozstrzygnięcie, zmiana. Ma także **momentum** swój odpowiednik w wyrazach: chwila lub moment. Wreszcie w naukach fizycznych – w języku polskim otrzymując nazwę „pęd” – opisuje mechanikę, tj. ruch i oddziaływanie obiektu fizycznego. Przy czym ruch ciała, podobnie jak jego prędkość określane są względem konkretnego (wybranego) układu odniesienia, który staje się także układem odniesienia dla momentum (pędu).

Wybór słowa **momentum** jako hasła Triennale podyktowany był z jednej strony chęcią ustanowienia możliwie szerokich granic tematycznych, pozwalających na prezentację różnorodnych wypowiedzi twórczych dotyczących rzeczywistości. Z drugiej natomiast hasło to pozostaje w relacji z prowadzonymi w ostatniej dekadzie dyskusjami o świecie różnych prędkości podkreślającymi odmienne układy odniesienia, w jakich funkcjonują mieszkańcy poszczególnych kontynentów czy państw. Skłania także do refleksji nad przyczynami i skutkami zachodzących wokół zmian, w ramach których efekty działań podejmowanych przez gospodarki państw wysoko rozwiniętych wpływają na katastrofy naturalne w odległych od nich regionach globu.

Interpretując słowo **momentum** jako chwilę można przywołać jej niezwykle niepokojącą definicję, jaką wypowiada na kartach powieści Lewisa Carrolla *Po drugiej stronie lustra* Król pędzący przed Alicją. Jego zdaniem chwila **przebiega tak straszliwie szybko, że nie można na niej stanąć, ani nawet jej dotknąć**.

To oczywiście tylko jedna z możliwości rozumienia hasła **momentum**, która może zachęci Artystów i Artystki z całego świata do krytycznej interpretacji

rzeczywistości nieuchronnie pędzącej ku katastrofie klimatycznej i humanitarnej, wytwarzającej jednocześnie nowe cyfrowe narzędzia ingerowania w tkankę społeczną.

Zatem zapraszamy wszystkie Graficzki i wszystkich Grafików do wizualnej interpretacji hasła *momentum*. Być może działanie to pozwoli zarówno im, jak i publiczności dokonać tego, co zdaniem Carrollowego Króla jest niemożliwe, tj. dotknięcia pędzącego świata i przynajmniej chwilowego – *nomen omen* – w nim się zatrzymania, abyśmy mogli się przypatrzeć zarówno temu, dokąd, jak i w jaki sposób pędzimy. A to być może uchroni nas w jakimś stopniu przed losem bohaterów popularnej swego czasu gry komputerowej *Lemmings*. Dla przypomnienia – główny cel gracza to przeprowadzenie choćby niewielkiej grupki uroczych, zielonowłosych, ubranych w niebieskie stroje lemingów wzdłuż całej trasy gry. Ten cel gracz osiągał usuwając z ich marszruty wszelkie przeszkody bądź tworząc bezpieczne ominięcia pułapek, które groziły tym stworzeniom natychmiastową śmiercią. Najczęściej większość lemingów ginęła dlatego, że pędząc przed siebie, w zasadzie na oślep, nie potrafiła się zatrzymać i w porę dostrzec czyhającego zagrożenia. Ale tym razem, mamy nadzieję, dzięki Artystkom i Artystom, będą miały szansę skorzystać z graficznych drogowskazów.

Zdaniem Organizatorów Triennale sztuka graficzna jest środkiem, który ma wysoki potencjał oddziaływania społecznego, może zatem poprzez prezentację różnorodnych perspektyw twórczych uda się wykreować przestrzeń do namysłu i dyskusji nad stanem świata w tym wyjątkowym jego **momentum**.